

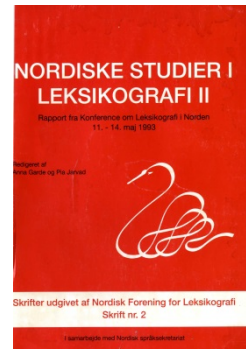
NORDISKE STUDIER I LEKSIKOGRAFI

Titel: Vart tog Svensson vägen? Om ordböcker och proprier

Forfatter: Kristina Nikula

Kilde: Nordiske Studier i Leksikografi 2, 1993, s. 218-226
Rapport fra Konference om leksikografi i Norden, 11.-14. maj 1993

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/nsil/issue/archive>

© Nordisk forening for leksikografi

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre Nordiske studier i leksikografi (1-5) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Vart tog Svensson vägen?

Om ordböcker och proprier

Kristina Nikula

Namn eller proprier (förnamn, ortnamn etc.) hör inte hemma i allmänspråkliga ordböcker, då det begränsade utrymme som står till buds borde nyttjas för information som ordboksanvändarna blivit vana att hitta och som därmed efterfrågas oftare än namns stavning, uttal och böjning. Dessutom kräver namn en annan behandling än det "normala" ordförrådet.¹ Namn saknar visserligen inte semantisk betydelse, men då denna är ytterst begränsad och ett namn ju inte kan användas korrekt utgående från ordboksdefinitioner, utan först när man vet vem som heter vad, är det heller ingenting som talar för att ett namn skall tas med i en definitionsordbok. – Varje gång det blir aktuellt att stava till *Helsingborg* eller uttala *Jokkmokk* känns det emellertid som en brist att namn i större utsträckning inte finns i de vanliga ordböckerna. Som en direkt miss från ordboksförfattarens sida upplever jag att namn som *Svensson* och *Sörgården* o.a., som kan misstänkas för att ha också någon annan än en rent onomastisk betydelse, inte finns med.

1. Syfte

Substantiven har av gammalt delats in i appellativer och proprier och man har med hjälp av formella och semantiska kriterier försökt dra en gräns mellan appellativerna och proprierna utan att för den skull vara särdeles framgångsrik, då det knappast existerar någon klar gräns mellan dessa två kategorier av ord.² Om man inom kategorin proprier ytterligare skall försöka avskilja lexem som är levande som namn och samtidigt åtföljs t.ex. av starka konnotationer, utan att för den skull kunna betraktas som lexikaliserade, kan uppgiften förefalla övermäktig. – Vad det är som gör proprierna speciella, vilka som hör hemma i ordböckerna och vilka egenskaper hos dessa som bör framhåvas kommer jag att diskutera i detta bidrag. Den slutliga utformningen av ordbeskrivningen överlåter jag däremot på den praktiskt arbetande lexikografen.

2. Kännetecken på proprierna

2.1 *Skrivsättet*

I debatten om införandet av husläkare i Sverige konstateras i en artikel följande: "Frågan är: blir det ett jollrande medicinskt Sörgården av hela Sverige?"³ Det vore för lexikogra-

fen onekligen enklast att som namn betrakta de språkliga tecken som skrivs med stor bokstav – redan i detta exempel skulle två uppslagsord inbesparas. Så länge man håller sig till modern skriven text på svenska klarar man sig antagligen rätt långt på så vis, men redan i fråga om tal är detta verktyg odugligt. Det samma gäller för språk där alla substantiv skrivs med stor bokstav. Att ett tecken skrivs med stor begynnelsebokstav är ju inte orsak till utan följderna av att detta avses utgöra eller uppfattats som ett namn. Det vanskliga i att låta skrivsättet vara avgörande för kategoritillhörigheten framgår inte minst av Språknämndens rekommendationer för användningen av stor bokstav i svenskan.⁴

2.2 Böjningen

Som kännetecken på proprierna brukar anges att de inte kan böjas i pluralis och att de inte kan uppträda i obestämd form eller anta bestämd form, då de redan i sig är bestämda. Ytterligare brukar anges att de inte heller kan kombineras med restriktiva bisatser. Åtskilliga exempel visar dock att dessa kriterier är ohållbara, även om artikellös form kan anses vara den omarkerade formen eller normalformen för ett proprium.⁵ Men inte ens om detta kännetecken är propriet ensamt. Också appellativer kan i vissa situationer uppträda med nollartikel, t.ex. i tidningsrubriker och på skyltar (*Dynamik* i lågkonjunkturens spår⁶; *Infart, Garage, Återvändsgränd*).

2.3 Betydelsen

Man är tämligen överens om att proprierna refererar till **en** unik referent. Däremot är åsikterna om propriernas betydelse, något förenklat uttryckt, ofta diametralt motsatta. Förespråkarna för den ena ståndpunkten anser att proprierna saknar betydelse, medan förespråkarna för den andra sidan anser proprierna vara de mest betydelsrika substantiven.⁷

3. Textlingvistisk beskrivning av proprierna

Ett försök att närma sig namnproblematiken ur en ny synvinkel har gjorts inom textlingvistiken, där man utgår ifrån att egenskapen att utgöra ett proprium inte är inherent hos ett lexem, utan att denna egenskap tillförs detta utifrån den text där lexemet ingår. Ett språkligt tecken har sålunda inte en naturgiven position som proprium, utan denna status har historiskt sett utvecklats (förnamn, efternamn, ortnamn) eller kan utvecklas med hjälp av textuella signaler, transformationssignaler, eller pragmatiska determinanter. Då tecknet som sådant sålunda inte kan fungera gränsöverskridande, utan proprialiseringen resp. appellativiseringen initieras utifrån, innebär det att tecknet med dess formella och/eller semantiska egenskaper inte, som tidigare har skett, kan studeras isolerat, utan att detta måste ses som en beståndsdel av en text och vidare att proprium som kategori uppstår först inom ramen för text. Genom att namn är förknippade med specifika sociala situationer (namngivning, kontakt med myndigheter etc.) medvetandegörs de ständigt som en exklusiv kategori och medlemmarna i en språkgemenskap är därigenom

om vanligen också medvetna om vilka metaspråkliga signaler som tjänar till att urskilja namn.⁸

3.1 Transformationssignaler

De textuella signaler som är med om att skapa ett proprium är av skilda slag: de kan vara textgrammatiska, -semantiska, fonologiska, fonetiska och grafiska (t.ex. stor bokstav). Speciella textsignaler är emellertid inte alltid av nöden för att ett lexem skall uppfattas som ett proprium. Detta gäller först och främst förnamnen, vars status som egennamn kodifierats inom språkgemenskapen och hos vilka denna tack vare konvention, tradition och frekvens är inherent. Denna egenskap försätter förnamnen i den unika ställningen att de själva också kan fungera som namnskapande signaler och utpeka ett följande lexem som t.ex. efternamn. De enskilda språken tillhandahåller i regel en särskild namnkorpus i vilken förnamn, namn på länder och städer o.d. ingår.⁹

Av de textuella signaler som är med om att skapa ett proprium kommer av utrymmes-skäl bara namngivningsakten och de signaler som är förknippade med denna att behandlas i detta sammanhang. Denna akt, som på sätt och vis upprepas varje gång man omtalar namnet på en person, kommer inte alltid till uttryck med hjälp av performativa uttryck av typen *jag döper dig till...* utan kan lika väl markeras med uttryck som *jag heter...*, *mitt namn är...*, *vi kallar det...* etc.¹⁰ En primär namngivningsakt, i den medvetna avsikten att skapa ett namn kan också saknas och lexemet har i sådana fall genom användningen småningom utvecklats till och börjat användas som namn. Vid namngivning med fullständigt lexikaliserade proprier, i allmänhet förnamn, skapas naturligtvis inte namnet genom namngivningsakten, det endast ges, vilket just är ett uttryck för lexikaliseringsgraden. Vid lägre lexikaliseringsgrad "återskapas" proprier.

Ur textlingvistisk synvinkel kan ett proprium sålunda definieras exempelvis på följande sätt: "Ein Sprachzeichen (bzw. eine Sprachzeichenkette) fungiert dann als Eigenname, wenn es als ein solcher intendiert [...] und über geeignete kontextuelle Sprachmittel wie auch situative (pragmatische) Signale als ein Name verstanden ist [...]".¹¹ Om den mer eller mindre medvetna avsikten ses som avgörande för om ett språkligt tecken skall betraktas som ett proprium eller inte, säger det sig självt, att detta inte kan betraktas enbart ur grammatisk och/eller semantisk synvinkel, utan man måste fråga sig vilka språkliga och utomspråkliga medel som tillsammans stagna bidrar till att vissa språkliga tecken uppfattas som namn.

4. Extension och intension

I ett försök att sammanjämka åsikterna om förekomsten resp. frånvaron av betydelse hos namn inför Kalverkämper¹² motsatsförhållandet extension-intension i diskussionen. Eftersom extensionen hos proprier är begränsad till specifika namnbärare får namnet enligt Kalverkämper ett desto större intensionsdjup. I sin uppfattning av intensionen företräder denne sålunda på det hela taget samma åsikter som inom nordisk namnforskning framförts av bl.a. Hedquist och Pamp¹³. Extensionen utgör inte heller något pro-

blem, men det är däremot inte utan svårighet begreppet intension låter sig utnyttjas i frågan om namn¹⁴, eftersom denna i och med den minimala extensionen blir så innehållsrik (innehåller all tänkbar kunskap om namnbäraren)¹⁵ att den i praktiken inte går att beskriva med språkvetenskapliga medel. Även om Kalverkämper sålunda i princip anser det som förfelat att definiera namns semantiska innehåll utifrån intensionen, företräder han ändå i sina nyaste arbeten¹⁶ åsikten att intensionen bör beaktas.

Kalverkämpers användning av begreppet intension kräver en kommentar. Till sin extension kan ett namn som *Lisa_J* anses vara maximalt begränsat, då det omfattar endast den bestämda *Lisa_J* med vilken den talande och åhöraren förknippar namnet i en bestämd situation. Eftersom intension och extension normalt står i omvänt förhållande till varandra, skulle logiskt följa att *Lisa_J* har en maximalt omfattande intension, dvs. en intension som kännetecknas av ett ytterst stort antal semantiska särdrag. Men trots att man känner alla särdrag, trots att man vet "allt" om *Lisa*, vet man inte att hon heter *Lisa* om man inte vet att just hon kallas så. Enligt min mening förefaller alltså den relation mellan intension och extension som gäller för appellativer vara upphävd hos *proprier*. Det enda verkligt väsentliga är "namngivningsakten", vilken sålunda på sätt och vis övertar den funktion intensionen har hos appellativerna.

Jag har i detta fall utgått från antagandet att *Lisa* varje gång namnet påträffas hos en ny namnbärare utgör ett nytt namn homonymt med alla andra namn *Lisa*. Saken förändras emellertid inte, även om man ur alla namn *Lisa_{1-n}* abstraherar ett slags "över-*Lisa*". Visserligen kommer extensionen att bli åtskilligt mycket större och omfatta alla som heter *Lisa*, men intensionen kan knappast omfatta så många andra särdrag än /+kvinnlig./ För namn gäller sålunda att extensionen är given genom namngivning i varje enskilt fall. De få semantiska (språkliga) särdrag som föreligger, t.ex. /+kvinnlig/ i fråga om *Lisa*, styr sålunda primärt namngivningsakten och endast i ytterst ringa mån identifieringen av referenten. Detta innebär att en ny aspekt införs i diskussionen av relationerna mellan encyklopedisk och lexikalisk kunskap. Själv ser jag lexikalisk kunskap som sådan encyklopedisk kunskap som med nödvändighet är förknippad med en lexikalisk enhet för att denna i olika tänkbara kontexter skall kunna fylla sin teckenfunktion.

Diskussionen om betydelsen hos namn försvåras ofta av bristen på definitioner på vad som egentligen avses med betydelse. Det förefaller som om t.ex. Kalverkämper med betydelse avser all tänkbar kunskap som kan härledas om en namnbärare – konnotationerna eller "das atmosphärische Umfeld" utesluter han dock, då dessa i stor utsträckning är beroende av utomspråkliga faktorer¹⁷. Kunskapen om namnbäraren kan sålunda vara omfattande och den växer därtill i takt med att man bättre lär känna namnbäraren (viss kunskap kan för all del också falla i glömska). Om däremot med betydelse avses lexikalisk betydelse eller den kunskap om referenten som är av betydelse för beteckningsfunktionen¹⁸ kan betydelsen hos t.ex. *Lisa* komprimeras till 'namn på feminin person', där just *namn* anger nödvändigheten av en namngivningsakt för att det skall vara möjligt att individualisera och identifiera namnbäraren och att namnet sålunda måste läras in från fall till fall.

5. Namngivningsakten

I fråga om propriier träder sålunda som jag valt att se saken i stället för intensionen namngivningsakten, då det är denna som avgör vem som heter t.ex. *Lisa* och som följaktligen ger namnet dess extension. Att själva namngivningen eller informationen om en persons namn får ersätta intensionen innebär ett annat synsätt än t.ex. Kalverkämpers. Dennes försök att bestämma extensionen för ett proprium med hjälp av den textuella och/eller pragmatiska situationen och att därefter utfylla intensionen med hjälp av texten och kommunikationssituationen försätter propriiet i liknande situation som pronomen, då ju också dessa får sin betydelse inom ramen för texten. Kontextinformation kan visserligen väsentligt underlätta identifikationen av namnbäraren, men den ersätter inte namngivningsakten.

6. Proprier med sekundär appellativisk funktion

Det är inte ovanligt att proprier i synnerhet i vissa typer av text uppträder föregångna av obestämd artikel (ex. 1-5).

1. Det var en förstörelse som Karelen aldrig repade sig ifrån, *ett Karelen* som under medeltiden i löst förbund med Novgorod fått uppleva långa perioder av välstånd och vitalitet.¹⁹

Artikelvändningen brukar i fall som detta tolkas som ett tecken på att propriiet bytt kategori och utgör ett appellativ²⁰. I likhet med ett lexem som i text får sin funktion som proprium med stöd av olika kontextuella signaler, kan ett proprium sekundärt ges appellativisk funktion med hjälp av andra typer av textsignaler. För att en förändring av funktionen skall vara möjlig krävs emellertid att vissa villkor är uppfyllda; Kalverkämpers räknar ursprungligen med två, men i ett av sina nyaste arbeten med tre olika villkor²¹: 1. namnet skall som namn vara bekant för kommunikationsparterna, 2. transponeringen är avhängig av kontexten och i synnerhet av att signaler (*en, ett*) anger den nya användningen och 3. propriets funktion skall efter transponeringen vara en annan än den lexemet har i sin egenskap av namn. – Den obestämda artikeln *en, ett* signalerar i kombination med ett proprium inte att förhandskunskapen om referenten här och nu inte längre gäller eller att propriiet nödvändigtvis skall uppfattas som appellativ²², utan snarast att vissa egenskaper hos referenten fokuseras (ex. 1) eller att namnet uppträder i metaforisk betydelse närmast i form av en jämförelse. Ytterligare kan på detta sätt anges att osäkerhet råder i fråga om vem namnet refererar till (ex. 2). – *Ett Karelen* i exempel (1) måste alltså uppfattas som ett proprium, men övertar i kontext appellativa funktioner.

Osäkerhet i fråga om referenten innebär det samma som talar- resp. hörarobestämdhet²³, dvs. den talande markerar med den obestämda artikeln, första gången han omtalar en person, att han själv inte vet vem referenten är eller att han utgår ifrån att referenten är obekant för åhöraren.

2. Det ringde *en/nån' Andersson* för en stund sedan.

Obestämd artikel kan förutom osäkerhet i fråga om referenten också markera att det saknar betydelse vem den åsyftade egentligen är. Av exempel (3), som handlar om judarnas ställning i Granada, framgår att dessa nådde de högsta positioner i samhälle; vilka de enskilda positionsinnehavarna var, är kanske inte närmare känt eller av mindre intresse i sammanhanget.

3. Snart hittar vi halvöns forna parias skrida fram i siden och raffiga turbaner, med tillgång till rikets högsta poster – *en Samuel* var storvesir i 28 år – och bländande världen också med sin lärdom.²⁴

Det är sålunda inte enbart namnbärarna som på normalt sätt identifieras och aktualiseras med namnet, utan (vissa) egenskaper eller prestationer som förknippas med dessa och som gör dem enastående i sitt slag lyfts på detta sätt fram och namnbärarna används därigenom som exempel på eller prototypen för personer av en viss typ. För den initierade läsaren definieras personen i fråga med hjälp av sin stereotyp. Även om propriet föregås av artikel är detta fortfarande primärt ett proprium, eftersom identifikationsprocessen först måste äga rum för att kunskapen om namnbäraren skall kunna aktualiseras och därefter utnyttjas i olika syften. Anders Chydenius i exempel (4), som egentligen var präst, men också riksdagsman, är framför allt känd som en skicklig nationalekonom. I vilken egenskap han främst anförs är inte helt entydigt, men det förefaller av kontexten att döma vara som en framstegsvänlig företrädare för prästgårdskulturen.

4. Eller tag *en Anders Chydenius*, inte nog med att han vid riksdagen i Stockholm med lysande framgång slogs för bondesegregationens frihet, som kyrkoherde i Gamlakarleby höll han [...] ²⁵

Om man riktar sig till en okänd publik är inte ovanligt att författarna för säkerhets skull antyder inom vilket område en namnbärare främst gjort sig känd. Detta framgår tydligt av exempel (4-5), där presentationen dels föregår namnen (ex. 5, *intellektuella*), dels följer efter (ex. 4, *kyrkoherde*). Presentationen kan också stå på båda sidor om namnet på en och samma gång²⁶. I fråga om unireferentiella (*Hitler*, *Stalin*) namn är en presentation onödig.

5. Bland de intellektuella vann Hitler relativt få proselyter, hur gärna än *en Tito Colliander* eller *Örnulf Tigerstedt* lät sig inviteras till Weimar 1942.²⁷

Jag har av utrymmesskäl här behandlat bara ett fåtal vanligen mera sällan uppmärksammade betydelser hos egennamn som föregås av obestämd artikel. I regel brukar konstateras att artikel och proprium (familjenamn) anger medlem av familjen eller innebär en jämförelse med den egentlige namnbäraren.

7. Svensson och Sörgården

Det är inte i första hand de lexem som på ett eller annat sätt igenkänns som typiska namn som är intressanta med tanke på en allmänspråklig ordbok. Inte heller är de som appel-

lativer lexikaliserade namnen något problem, i synnerhet om ursprunget fallit i glömska (*McAdam - makadam* o.d.), utan främst de namn som intar ett slags mellanposition och som oberoende av om faktabaserad information om namnbäraren redan lämnats i texten eller inte, som Kalverkämper²⁸ uttrycker saken, omges av "das atmosphärische Umfeld", also das nicht ganz greifbar mitschwingende Wissen: die Konnotationen". Konnotationerna är ju för det mesta mer eller mindre individuella beroende på ålder, erfarenheter, kulturell bakgrund o.d. hos språkbrukarna, men utöver dessa existerar också konnotationer i form av ett slags kollektiv erfarenhet eller traderade klischéer, som finns komprimerade i namn, som härigenom kommer att utgöra ett slags "nyckelnamn" med stort socialt konnotationsvärde. För att ett namn skall kunna anses utgöra ett nyckelnamn, krävs det att det återkommande uppträder i denna funktion, medan av en stark kontext motiverade ad hoc-konnotationer hos namnet inte gör detta till ett nyckelnamn. Ett för finlandssvenskan typiskt sådant nyckelnamn är *Långa bron*²⁹. I det inledande exemplet utgör i mitt tycke *Sörgården* också ett sådant namn, då väl detta för många innebär sol och sommar, röda stugor med vita knutar och flaggan i topp, dvs. kort sagt en idyll.

Med hänsyn till att långtifrån ens alla infödda språkbrukare, trots en långtgående consensus om vissa namns konnotationsvärde, alltid är på det klara med dessa nyckelnamns "betydelse", finner jag det angeläget att namn av den här typen med åtföljande betydelsebeskrivning bereds plats i ordböckerna, även om kommunikationen inte är dömd att direkt misslyckas om den ena kommunikationsparten inte är medveten om konnotationerna. Det är snarast så att kommunikationen för den okunnige så att säga kommer att föras på ett ytligare plan. Det dagliga umgänget med svenskstuderande som inte har svenska som modersmål visar också tydligt på behovet av ordboksinformation. Det kan visserligen hävdas att de flesta enspråkigt svenska ordböcker i huvudsak utarbetats för en målgrupp med svenska som modersmål, men ser man till vilka användarna i själva verket är, framstår gruppen i språkligt hänseende som synnerligen heterogen. Tilltagande internationalisering, invandring osv. kommer sannolikt också att högst väsentligt öka behovet av information.

Rent konkret innebär detta att ett namn som *Sörgården* i betydelse 'idyll' borde ges plats i ordböckerna vid sidan av *sörgårds-/Sörgårdsidyll* (SOB). Också *svensson/Svensson* i betydelsen 'svensk' borde finnas med och inte som nu enbart *medel-/Medelsvensson* (SOB). Till den här kategorin hör förmodligen också *Östermalm* eller ännu hellre *Öfre Östermalm*? I fall som dessa visar det sig också hur missvisande skrivsättet kan vara som tecken på ett lexems status som namn, då ju svenskan i många fall tillåter skrivning med såväl stor som liten begynnelsebokstav och man med enbart detta som kriterium sålunda kan förbigå namn som av flera orsaker borde förekomma som uppslagsord.

Sammanfattning

Det har gällt som en oskriven lag att namn inte ingår i allmänspråkliga ordböcker, vilket sammanhänger med propriernas speciella egenheter i synnerhet i fråga om betydelsen.

I detta bidrag har jag diskuterat dessa egenheter och kommit fram till att den för appellativer typiska omvända relationen mellan intension och extension är upphävd och att namngivningsakten nästan helt ersätter intensionens funktion hos proprierna. Däremot har jag inte berört t.ex. den textlingvistiskt viktiga men lexikologiskt/lexikografisk mera sekundära motivbetydelsen (genomskinligheten) hos många proprier (*Kyrkbacken*, motivbetydelse 'backen upp mot kyrkan'). Alla proprier kan kontextuellt användas med appellativ funktion utan att deras status som proprier därmed upphävs. Viktiga att ta med i allmänspråkliga ordböcker är enbart sådana proprier vars användning appellativt i någon bestämd innebörd konventionaliserats, t.ex. *Svensson* med innebörden 'den typiske svensken'.

Noter

- 1 Falck-Källquist 1993.
- 2 Fleischer 1992:4,23. Uppsatsen baserar sig på ett föredrag från 1963. Rostvik 1969:118.
- 3 Unge 1993:4.
- 4 Svenska skrivregler 1991:47 ff.
- 5 Nikula 1993b: 168f.
- 6 Vasabladet 28.7.1993.
- 7 Nikula 1993a: 171ff., 1993b: 171ff.
- 8 Kalverkämper 1994a: avsn. 3, 1994b: avsn. 3.
- 9 Kalverkämper 1994a: 4.1.3.
- 10 Jfr Kalverkämper 1978:129 ff, 1994a: 4.1.1.
- 11 Kalverkämper 1994a: avsn. 2, jfr 1978:386.
- 12 Kalverkämper 1978:62 ff.
- 13 Hedquist 1984:130, Pamp 1976:335.
- 14 Jfr Aschenberg 1991:23f.
- 15 Kalverkämper 1978:65.
- 16 Kalverkämper 1994c: 2.1.
- 17 Kalverkämper 1978:89
- 18 Nikula 1993a: 171 f., 1993b: 171 f.
- 19 Salminen 1988:54.
- 20 Thorell 1973:§115.
- 21 Kalverkämper 1978:327 resp. 1994a: 4.2.
- 22 Jfr Kalverkämper 1994a: 4.2.1.
- 23 Kolde 1992:147, Nikula 1993b: 170f.
- 24 Salminen 1988:23.
- 25 Salminen 1988:50.
- 26 Kalverkämper 1994a: 5.2.
- 27 Salminen 1988:73.
- 28 Kalverkämper 1994a: 5.1.
- 29 Nikula 1993b: 177ff.

Litteratur

- Aschenberg, H. (1991), *Eigennamen im Kinderbuch. Eine textlinguistische Studie*. Gunter Narr Verlag.
- Falck-Källquist, B. (1993), *On Proper Names in Historical-Etymological Dictionaries - with special reference to personal names*. (Manuskript).
- Fleischer, W. (1992), *Name und Text. Ausgewählte Studien zur Onomastik und Stilistik*. Max Niemeyer Verlag.
- Hedquist, R. (1986), *Eigennamens semantik*. I: *Florilegium Nordicum*. Acta universitatis Umensis. Umeå Studies in the Humanities 61, s. 127-134. Almqvist & Wiksell International.
- Kalverkämper, H. (1978), *Textlinguistik der Eigennamen*. Klett-Cotta.
- Kalverkämper H. (1994a), *Eigennamen in Texten*. Utkommer i Canisius, P., Tschauder, G., Herbermann, C-P. (Hrsg.), *Text und Grammatik*. Festschrift für Roland Harweg zum 60. Geburtstag.
- Kalverkämper, H. (1994b), *Zur Textgrammatik und Textsemantik der Eigennamen*. Utkommer iu Eichler, E. et al. (Hrsg.) *Namenforschung - Proper Name Studies - Les noms propres*. Ein internationales Handbuch zur allgemeinen und europäischen Onomastik. de Gruyter.
- Kalverkämper, H. (1994c), *Namenübersetzung*. Utkommer i samma som Kalverkämper (1994b).
- Kolde, G. (1992), *Zur Referenzsemantik von Eigennamen im gegenwärtigen Deutschen*. I: *Deutsche Sprache*. Zeitschrift für Theorie, Praxis, Dokumentation 2, s. 139-152. Erich Schmidt Verlag.
- Nikula, K. (1993a), *Produktnamn som lexikografiskt problem*. I: Fackspråk och översättningsteori. VAKKI-symposium XIII. Våren 13-14 febr. 1993, s. 167-179, Vasa..
- Nikula, K. (1993b), *Eigennamen och den internt tvåspråkiga ordboken*. I: *Svenskan i Finland 2*, s. 167-185. Meddelanden från institutionen för nordiska språk vid Jyväskylä universitet 9, Jyväskylä.
- Pamp, P. (1976), *Vad betyder Gösta Holm egentligen?* I: *Nordiska studier i filologi och lingvistik*, s. 330-341. Studentlitteratur.
- Rostvik, A. (1969), *Om klassificering av ortnamn*. I: *Namn och Bygd* 57, s. 112-132.
- Salminen, J. (1988), *Minnet av Alexandria*. Söderströms.
- SOB = Svensk ordbok (1986), *Språkdata*. Göteborgs universitet. Esselte Studium.
- Svenska skrivregler (1991), *Svenska språknämnden*. Almqvist & Wiksell.
- Thorell, O. (1973), *Svensk grammatik*. Esselte Studium.
- Unge, I. (1993), *Husläkare. Personlig omsorg eller vård på löpande band?* I: *Vi* 30, s. 4-5. Vasabladet 28.7.1993.